

УДК 342.9

О. В. Топчій

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ У МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Постановка проблеми. Масштабність завдання із забезпечення інформаційної безпеки неповнолітніх (далі – ІБН) зумовлює комплексний характер вирішення проблеми. Один із головних аспектів у цьому комплексі полягає в поєднанні зусиль органів виконавчої влади та інститутів громадянського суспільства.

Аналіз публікацій. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства не є новою в правовій і політичній науці, у тому числі у сфері національної інформаційної безпеки. Цьому питанню було присвячено низку публікацій і дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук В.І. Гурковського [1; 2]. Участь недержавних суб'єктів у здійсненні державного управління інформаційною сферою досліджував Ю.П. Бурило [3]. Інститути громадянського суспільства в системі інформаційної безпеки України стали об'єктом уваги А.А. Головки [4]. Адміністративно-правова діяльність недержавних органів та організацій як структурних елементів системи забезпечення інформаційної безпеки вивчалася Ю.П. Лісовською [5]. Процеси управління інтерактивними соціальними комунікаціями в умовах розвитку інформаційного суспільства стали темою монографії А.М. Пелецишина [6]. Інститути громадянського суспільства як засіб реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України розглядалися у відповідній статті О.О. Поляруша [7]. Систему взаємодії державної влади та громадянського суспільства деталізовано описано в монографії О.П. Якубовського [8] та в наукових працях інших учених. Про наявність певних усталених поглядів у науці свідчить також поява навчального посібника, співзвучного за тематикою з монографією останнього названого науковця [9].

Є низка досліджень щодо питань взаємодії державних органів і громадських організацій під час профілактики девіантної й делінквентної поведінки неповнолітніх. Зокрема, варто згадати статті А.Ю. Дзюби [10], К.О. Дуванської [11], А. Канатбека [12], Д.О. Ніколенка [13], Ю.М. Харука [14] та інших авторів.

Постановка завдання. Незважаючи на високий ступінь розроблення окремих аспектів проблеми, у тому числі з метою попередження правопорушень серед неповнолітніх, питання щодо механізму забезпечення інформаційної безпеки неповнолітніх у зазначеному ракурсі залишилося висвітленим недостатньо. У зв'язку із цим виникає потреба в дослідженні існуючого стану взаємодії органів виконавчої влади між собою та з інститутами громадянського суспільства у вказаній сфері, що й становить мету статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Один із ключових термінів статті – взаємодія – набув усталеності в теорії управління та в юридичній практиці. У загальному контексті він тлумачиться як «взаємний зв'язок між предметами в дії, а також погоджена дія між ким-, чим-небудь» [15, с. 85]. Відштовхуючись

від лінгвістичного тлумачення, В.І. Гурковський взаємодію щодо сфери управління пропонує розглядати як «взаємну узгоджену дію двох чи більше суб'єктів для досягнення спільної мети» [1, с. 10]. Безумовно, наведена дефініція характеризується надзвичайною лаконічністю, проте вона передає квінтесенцію ключового поняття через діяльнісний підхід. Дещо інакше це поняття трактується в іншому джерелі, у якому взаємодія розглядається як процес взаємного впливу елементів один на одного, найбільш загальна, універсальна форма руху й розвитку; є основою трансформації політичної системи України, яка, як і будь-яка система дії, базується на тому, що дії одного соціального суб'єкта орієнтовані на дії іншого соціального суб'єкта [16, с. 8, 9]. У наведеному тлумаченні опертя робиться на сугестивний ефект явища та його динамічність, що характеризує предмет дослідження з іншого боку.

У концентрованому вигляді методологічні засади взаємодії органів влади й громадянського суспільства досить точно представлені М.А. Бойчуком, який зазначає: «Правове поле держави та правове поле громадянського суспільства не суперечать одне одному, а навпаки, завдяки синергетичним закономірностям інтегруються в цілісність, тому потребують більш-менш рівномірного розподілу влади як субстрату, що наповнює загальноправовий простір соціального організму будь-якої країни» [17, с. 6].

На наше переконання, взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства як інституціональний феномен передбачає такі дії:

- відмову з боку держави від патерналізму, бачення в громадськості партнера;
- переорієнтацію із жорсткого унормування з пріоритетом державництва на гнучкі антропоцентричні моделі, побудовані на системі цінностей та аксіологічних шкалах;
- наявність у всіх учасників процесу спільних цілей і консенсусу в поглядах на шляхи їх досягнення з орієнтацією на соціальний прогрес;
- чітку функціональну визначеність і розподіл обов'язків за горизонталлю;
- усталеність контактів між суб'єктами взаємодії на засадах взаємоповаги та взаємодовіри;
- дієвість механізму комунікаційного дво- й багатостороннього зв'язку як через безпосередню участь, прямий контакт, так і через електронне урядування;
- узгодженість у спільній діяльності тощо.

На підставі аналізу наукових праць доходимо висновку, що взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства характеризується такими рисами:

- а) відсутністю ієрархії з визнанням лідерства, наявністю всіх ознак демократичного суспільства;
- б) мінімізацією стихійних проявів активності, переведенням їх в організоване, науково обґрунтоване русло;
- в) домінуванням взаємної координації зусиль над класичним (у тому числі авторитарним) управлінням із жорсткою субординацією;
- г) можливістю обопільного прийняття рішень і взаємною відповідальністю за їх виконання;
- г) психологічним налаштуванням на співпрацю;

д) здатністю до трансформацій в умовах швидкоплинних соціально-політичних змін.

Механізм взаємодії органів влади з інститутами громадянського суспільства, на нашу думку, ґрунтується насамперед на таких заходах:

1) диверсифікації застарілих форм і методів управління на сучасні інноваційні методики інформаційної доби;

2) участі представників громадськості в управлінській діяльності, зокрема, через представництво в громадських радах, консультативно-дорадчих органах при органах влади, через виступи активістів на громадських слуханнях;

3) ефективній комунікації учасників взаємодії у формі діалогу й полілогу як у реальній, так і у віртуальній площині для вичерпної взаємної поінформованості та координації дій;

4) поширенні громадського моніторингу, громадської експертизи та громадського контролю на всі відкриті сфери інформаційної діяльності;

5) оперативному реагуванні на загрози й ризики, їх мінімізації або ліквідації.

Під час стратегічного планування цілей взаємодії органів влади з інститутами громадянського суспільства та подальшого розвитку цих взаємин передбачається переростання взаємодії в повноцінне соціальне партнерство, у якому в контексті національних інтересів збалансовані інтереси особи, суспільства й держави.

Актуалізація питань взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства у сфері інформаційних відносин, насамперед інформаційної безпеки, на сучасному етапі зумовлена, на наше переконання, низкою чинників, зокрема такими:

1) необхідністю встановлення належного балансу на дихотомічній осі «влада – суспільство» з метою подальшої розбудови України як соціальної й суверенної держави, втіленням принципів народовладдя, що закріплено Конституцією України [18];

2) труднощами та національною специфікою становлення інформаційного суспільства з перспективою його переростання в суспільство знань;

3) завданням збереження автентичності, самобутності української нації в умовах глобалізації з одночасною орієнтацією на роль України як повноцінного учасника інформаційних відносин у процесі євроінтеграції, конгломерації з прогресивною світовою спільнотою;

4) повноцінним використанням усіх механізмів протистояння інформаційній агресії не дружніх до України держав в умовах ескалації гібридної війни;

5) ефективним захистом прийдешніх поколінь від інформаційних загроз і ризиків.

У парадигмі забезпечення інформаційної безпеки увага консолідованих суб'єктів має бути зосереджена на захисті права громадянина на інформацію, спільному моніторингу проявів інформаційних загроз і ризиків, вжитті заходів щодо їх ліквідації чи мінімізації, колективному розробленні пропозицій щодо вдосконалення законодавства, участі представників громадськості в нормотворчій діяльності, спільному проведенні заходів, у тому числі з метою превенції інформаційних правопорушень.

Після розгляду теоретичних засад організації взаємодії органів влади та інститутів громадянського суспільства переходимо до аналізу стану цієї діяльності на сучасному етапі в аспекті забезпечення ІБН. Методика його здійснення передбачає застосування таких методів:

- конкретизації – для встановлення кола суб'єктів, які беруть участь у взаємодії;

- аналізу документів – з метою вияву ступеня відображення в нормативних актах центральних органів виконавчої влади питань взаємодії в досліджуваному ракурсі як на рівні уповноважених підрозділів одного органу, на міжвідомчому рівні, так і з позицій координації діяльності органів виконавчої влади з громадськістю;

- контент-аналізу – з метою встановлення концептуальних пріоритетів діяльності суб'єктів забезпечення ІБН;

- івент-аналізу (аналізу подій) – для аргументації теоретичних висновків на підставі емпіричних даних щодо проведення спільних заходів центральних органів виконавчої влади та громадськості;

- індукції й дедукції – для встановлення поточного стану справ і виходу на наукове прогнозування подальшого розвитку тенденцій у досліджуваній галузі;

- синтезу – під час формування висновків із проведеного дослідження.

За відсутності в Україні консолідованого інформаційного законодавства, окремого закону, яким би регулювалися питання інформаційних правовідносин щодо такої особливої категорії, як неповнолітні, науковцю залишається реконструювати за окремо взятими нормативно-правовими актами систему органів виконавчої влади, які відповідають за забезпечення ІБН, та з'ясовувати, у якій саме частині. За нашими спостереженнями, це коло є досить широким залежно від ракурсу діяльності та функціональних підходів. Отже, до центральних органів виконавчої влади, які уповноважені здійснювати нормотворчу, правозастосовну, правоохоронну, профілактичну, контрольну-наглядову, аналітичну функції в галузі ІБН, можна віднести Кабінет Міністрів України, а також Міністерство внутрішніх справ України, Національну поліцію України, Міністерство інформаційної політики України, Міністерство культури України, Міністерство молоді та спорту України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство юстиції України. Щодо деяких окремих аспектів цього питання владні повноваження має Міністерство оборони України. Цілком логічно, що стосовно особливого суб'єкта інформаційних правовідносин, яким є неповнолітня особа, провідна роль у забезпеченні інформаційної безпеки належить Міністерству освіти і науки України. Питання діяльності зазначеного органу в досліджуваній сфері є досить ґрунтовними, а тому потребують окремого вивчення.

Стосовно місцевих органів виконавчої влади можна зазначити, що їх роль у забезпеченні ІБН є досить специфічною, проте це не означає, що вони не залучаються до такої діяльності.

Що стосується представництва й функцій громадянського суспільства, то при цьому ми спираємося, з огляду на специфіку теми статті, на визначення, запропоноване О.О. Полярушем, який вважає, що громадянське суспільство – це

«система забезпечення життєдіяльності соціальної, соціокультурної та духовної сфер, їх відтворення й передання цінностей від покоління до покоління» [7, с. 63]. Не вступаючи в дискусію щодо статички й динаміки системи цінностей і їх змісту, беремо до уваги тезу про систему забезпечення життєдіяльності в певних сферах.

Як інститути громадянського суспільства, які безпосередньо є суб'єктами в досліджуваній сфері інформаційних відносин, виділяються громадські об'єднання, що діють у межах відповідного закону України [19], у тому числі правозахисні, жіночі та молодіжні організації, батьківські комітети; недержавні аналітичні центри; професійні об'єднання фахівців у галузі інформаційно-комунікативних технологій, адміністративного й інформаційного права, медіакультури та медіаосвіти, соціальної й вікової психології; благодійні організації, які фінансують проведення досліджень у галузі захисту прав дітей; засоби масової інформації та медіаресурси.

Як окремих індивідуальних суб'єктів, участь яких є бажаною в справі забезпечення ІБН, розглядаємо авторитетних незаангажованих громадських діячів, блогерів та інформаційних волонтерів. Принагідно зазначимо, що виділення останньої категорії як суб'єкта інформаційних правовідносин належить В.І. Ліпкану [20], який увів до наукового обігу поняття інформаційного волонтерства та детально розглянув правову природу його феномена. До перелічених у статті згаданого науковця функцій інформаційних волонтерів додамо, що вони змогли б відіграти суттєву роль у виявленні шкідливої для неповнолітніх інформації, фактів порушення інформаційної безпеки дітей, а також своєчасно інформувати про це компетентні органи.

Незрозуміле на перший погляд включення до переліку представників громадянського суспільства, які є бажаними для участі в забезпеченні ІБН, блогерів ґрунтується на результатах соціологічного опитування щодо виявлення осіб, здатних вплинути на підвищення цифрової культури та зниження онлайн-агресії [21]. Виявилось, що в уявленні людей старшого покоління фігурують законодавці, натомість юнацтво у своїх відповідях віддавало перевагу блогерам та засобам масової інформації.

Аналіз документів свідчить про те, що на нормативному рівні взаємодія з інститутами громадянського суспільства закріплена в положеннях про кожне відповідне міністерство. Так, підпункт 6 пункту 5 Положення про Міністерство освіти і науки України закріплює, що Міністерство освіти і науки України в межах повноважень, встановлених законом, забезпечує «залучення громадян до участі в управлінні державними справами, ефективну взаємодію з інститутами громадянського суспільства, здійснення громадського контролю за діяльністю Міністерства освіти і науки України, врахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики у сферах, що належать до компетенції Міністерства освіти і науки України» [22].

Так само пункт 8 Положення про Міністерство внутрішніх справ України встановлює, що Міністерство внутрішніх справ України у процесі виконання покладених на нього завдань «взаємодіє в установленому порядку з іншими державними органами, допоміжними органами й службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами,

утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також із підприємствами, установами та організаціями» [23].

Приблизно в такому ж контексті надаються юридичні формули щодо здійснення тим чи іншим міністерством взаємодії з інститутами громадянського суспільства. Неважко помітити, що в цитованих фрагментах згадуються здебільшого колективні суб'єкти та спостерігається недооцінка суб'єктів індивідуальних. Фактично це усталена тенденція, яка має віднайти своє пояснення з боку теоретиків права.

Іншою особливістю текстів положень про кожен із зазначених вище центральних органів виконавчої влади є відсутність жодної згадки про інформаційну безпеку особистості загалом, не лише про інформаційну безпеку неповнолітніх. Поодинокі згадки в нормативних актах про інформаційну безпеку пов'язані з урегулюванням питань діяльності в межах дотримання державної таємниці. Виняток становить Положення про Міністерство інформаційної політики України [24], у пункті 1 якого це міністерство, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. № 127 [25], визнається «головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах інформаційного суверенітету України, державного іномовлення та інформаційної безпеки». Принагідно зауважимо, що доповнення зазначеного тексту поняттям інформаційної безпеки відбулося лише через два роки після затвердження самого положення. Це свідчить про те, що мислення розробників нормативних актів не є безпекоцентричним. Проте динаміка змін показує, що трансформація цього мислення все-таки відбувається. Залишається очікувати, що в подальшому норми щодо забезпечення центральними органами виконавчої влади інформаційної безпеки, у тому числі щодо неповнолітніх, з'являться також у положеннях про інші міністерства.

На офіційному сайті Міністерства інформаційної політики України зазначається, що воно співпрацює з низкою громадських організацій, таких як «Інститут інформаційної безпеки», «Промоут Юкрейн», «Разом», «Безпека та взаємодія в Україні», «Трансперенсі Інтернешнл Україна». Серед інших інститутів громадянського суспільства, з якими взаємодіє Міністерство інформаційної політики України, названі Національна академія державного управління при Президентові України, Міжнародний культурний арабський центр в Україні, Світовий конгрес українців, Асоціація європейських журналістів, Державна служба України з надзвичайних ситуацій та оператори телекомунікацій України, Благодійний фонд «Ексте Фонд» [26]. На сайті постійно розміщуються висновки щодо результатів громадських експертиз, публічного громадського обговорення проектів нормативних документів актів. Водночас проведений нами аналіз доступних для розгляду матеріалів, репрезентованих на сайті Міністерства інформаційної політики України, свідчить про те, що питання ІБН та взаємодії в цьому напрямі з громадськістю перебувають на далекій периферійній частині діяльності міністерства.

Результати івент-аналізу (аналізу подій) щодо співпраці центральних органів виконавчої влади між собою, а також з інститутами громадянського суспільства

стосовно досліджуваного питання, представлені на офіційних сайтах міністерств, також є невітнішими. Звісно, така робота проводиться, проте вона належним чином не оприлюднюється. Наприклад, моніторинг стрічки новин Міністерства освіти і науки України за період з 2015 р. виявив, що відомості щодо реалізації заходів у сфері ІБН з'являються в середньому раз на 4–6 місяців, причому йдеться не про взаємодію, а про діяльність самого міністерства.

Часто заходи, які збираються запроваджувати, набагато відстають від масштабів розростання загроз у реальності. Наприклад, 27 червня 2018 р. на сайті Міністерства освіти і науки України з'явилося повідомлення про проведення спільного засідання Міністерства освіти і науки України за участю Міністерства соціальної політики України, Міністерства молоді та спорту України, громадських діячів щодо відпрацювання плану заходів із протидії булінгу в закладах освіти [27]. У рішенні наради було передбачене залучення представників громадськості для організації тренінгів для вчителів шкіл за цією тематикою. Ніхто не заперечує необхідність таких заходів, проте це не мають бути поодинокі події. Робота повинна вестися системно, широкомасштабно та постійно, мати випереджальний характер і належним чином висвітлюватися не лише на сайті Міністерства освіти і науки України, а й у засобах масової інформації.

Принагідно зауважимо, що недооцінка значення репрезентації матеріалів щодо взаємодії органів влади та громадських організацій властива й останнім. Як аргумент продемонструємо аналіз контенту, розміщеного на сайті широко відомої громадської організації «Ла Страда – Україна», яка багато працює в напрямі захисту прав дітей і жінок [28]. На сайті передбачене віконце для зворотного зв'язку з відвідувачами з можливістю повідомлення про факти інформаційного насильства, пропаганди дитячої проституції, торгівлі дітьми тощо. Водночас більш детальний розгляд дав змогу виявити, що анонси подій, пов'язаних із діяльністю організації, на головній сторінці датуються жовтнем 2016 р. Як новина подається інформація за квітень 2017 р. – проголошено початок роботи з інтернатними закладами. Під час посилання на законодавчу базу згадуються акти, які вже втратили свою чинність. Аналіз узагальнення результатів повідомлень на гарячу лінію організації представлений чомусь лише за 2011 р. та 2014 р. Такий підхід не тільки значною мірою нівелює всі масштаби діяльності організації, шкодить її іміджу, а й створює уявлення про неї і як партнера органів влади, і як авторитетного учасника правозахисних процесів.

У зв'язку з наведеним виникає потреба в з'ясуванні основних причин, що перешкоджають повноцінній реалізації взаємодії органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства в досліджуваній сфері. До них ми можемо віднести такі:

- відсутність консолідації суспільства у вирішенні проблем інформаційної безпеки неповнолітніх у зв'язку з несформованістю чітко визначеної державної інформаційної політики в цій галузі, домінуванням гасел і юридичних штампів над алгоритмами дій;

- недооцінку наслідків реалізації інформаційних ризиків та загроз, спрямованих на особистість;

- брак системності, наступальності та випереджального характеру діяльності суб'єктів взаємодії;
- надмірне захоплення технічною стороною інформаційної безпеки, до чого представники громадськості зазвичай не допускаються внаслідок обмежень, пов'язаних із державною таємницею;
- недостатню кількість фахівців, які комплексно займаються проблемами забезпечення ІБН;
- неналежне поінформування широкої спільноти про результати діяльності в аналізованій сфері та про перспективи її подальшого вдосконалення.

Звісно, цей перелік може бути суттєво збільшений, однак і в такому вигляді він свідчить про те, що стан взаємодії органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства в забезпеченні інформаційної безпеки неповнолітніх є таким, що потребує суттєвого вдосконалення. Якщо на цьому етапі не будуть переглянуті існуючі підходи, то в подальшому це може перерости в масштабну соціальну проблему, розв'язання якої потребуватиме значно більших зусиль і ресурсів.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу конкретизувати чинники актуалізації взаємодії центральних органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства в інформаційній сфері, зокрема й у питанні інформаційної безпеки неповнолітніх. Охарактеризовано інституціональний феномен взаємодії, надано його характеристики, описано модельний механізм співпраці. У результаті застосування визначених у статті методів вдалося встановити не лише факт закріплення в нормативних актах необхідності реалізації такої взаємодії, а й реальні поодинокі прояви цієї діяльності. З'ясовано, що за умови подальшого тривання дії факторів, які перешкоджають повноцінній реалізації взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю у сфері забезпечення інформаційної безпеки неповнолітніх, можна прогнозувати ескалацію негативних для України наслідків.

Література

1. Гурковський В.І. Взаємовідносини органів державної влади у сфері забезпечення інформаційної безпеки України: організаційно-правові питання. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України: науковий журнал. 2002. № 3. С. 27–32.
2. Гурковський В.І. Організаційно-правові питання взаємодії органів державної влади у сфері національної інформаційної безпеки: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02; Нац. академія держ. управління при Президентові України. К., 2004. 23 с.
3. Бурило Ю.П. Участь недержавних суб'єктів у здійсненні державного управління інформаційною сферою. Правова інформатика. 2007. № 4. С. 34–39.
4. Головка А.А. Інститути громадянського суспільства в системі інформаційної безпеки України. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія «Політологія. Соціологія. Право». 2015. Вип. 3/4(27/28). С. 13–16.
5. Лісовська Ю.П. Адміністративно-правова діяльність недержавних органів та організацій як структурних елементів системи забезпечення інформаційної безпеки. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. 2014. Вип. 2(41). С. 108–113.
6. Процеси управління інтерактивними соціальними комунікаціями в умовах розвитку інформаційного суспільства: монографія / А.М. Пелещин, Ю.О. Серов, О.Л. Березко та ін.; за ред. А.М. Пелещина. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 368 с.
7. Поляруш О.О. Інститути громадянського суспільства як засіб реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України. Інформація і право. 2011. № 1(1). С. 66–68.

8. Якубовський О.П., Бутирська Т.О. Державна влада і громадянське суспільство: система взаємодії: монографія. О.: ОРІДУ НАДУ, 2004. 196 с.
9. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства: навч. посібник / Ю.П. Сурмін, А.М. Михненко, Т.П. Крушельницька та ін.; за наук. ред. Ю.П. Сурміна, А.М. Михненка. К.: НАДУ, 2011. 387 с.
10. Дзюба А.Ю. Проблеми взаємодії державних органів влади з громадськістю у запобіганні злочинності неповнолітніх в Україні. Питання боротьби зі злочинністю. 2014. Вип. 27. С. 221–228.
11. Дуванська К.О. Взаємодія установ та організацій щодо реалізації профілактичної діяльності з неповнолітніми правопорушниками. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки». 2013. № 23(1). С. 127–134.
12. Канатбек А. Оптимізація шляхів запобігання насильницьким злочинам, що вчиняються неповнолітніми, силами громадськості. Південноукраїнський правничий часопис. 2013. № 1. С. 256–258.
13. Ніколенко Д.О., Григоренко І.А. Принцип «community policing» як інтегральна складова роботи правоохоронних органів щодо профілактики девіантної поведінки неповнолітніх з особливими потребами. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 1. С. 270–279.
14. Харук Ю.М. Вплив моральних чинників на злочинність неповнолітніх та організація профілактики правопорушень місцевими органами виконавчої влади. Теорія та практика державного управління. 2010. Вип. 3. С. 170–179.
15. Великий тлумачник слів сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.
16. Михненко А.М., Кравченко С.О., Пантелейчук І.В. та ін. Суспільство та влада: механізми взаємодії: навч.-метод. матеріали для слухачів дисципліни «Механізми взаємодії суспільства і влади». К.: НАДУ, 2013. 80 с.
17. Бойчук М.А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії: монографія. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. 211 с.
18. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
19. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4275-VI (у редакції від 22 липня 2018 р.) / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 1. Ст. 1.
20. Ліпкан В.А. Правова природа феномена інформаційного волонтерства. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 1. С. 121–131.
21. «ВКошмаре» – сетевая травля стала для подростков нормой. URL: <https://www.pravmir.ru/vkoshmare-setevaya-travlya-stala-dlya-podrostkov-normoy/>.
22. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-p>.
23. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-p>.
24. Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 2 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2-2015-p>.
25. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 р. № 85 і від 14 січня 2015 р. № 2: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. № 127 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2017-p>.
26. Офіційний сайт Міністерства інформаційної політики України. URL: <https://mip.gov.ua/content/askyourquestion.html>.
27. МОН спільно з трьома міністерствами розроблять програму дій з антибулінгу у сфері освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-spilno-z-troma-ministerstvami-rozroblyat-programu-dij-z-antibulingu-u-sferi-osviti>.
28. Офіційний сайт громадської організації «Ла Страда – Україна». URL: <https://la-strada.org.ua/>.

Анотація

Топчий О. В. Взаємодія органів виконавчої влади з громадянським суспільством у механізмі забезпечення інформаційної безпеки неповнолітніх. – Стаття.

Нагальність проблем забезпечення інформаційної безпеки, зокрема щодо неповнолітніх, зумовила актуалізацію теоретичного розгляду питань взаємодії органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства. У статті досліджується інституціональний феномен взаємодії, її характеристики, механізм реалізації. Теоретичні відомості підкріплюються аналізом документів та аналізом подій, відображених на офіційних сайтах міністерств та окремих громадських організацій. На підставі цього узагальнено причини недоліків, подолання яких дасть змогу суттєво змінити на краще існуючу ситуацію у сфері забезпечення інформаційної безпеки неповнолітніх.

Ключові слова: взаємодія органів виконавчої влади з громадянським суспільством, суб'єкти забезпечення інформаційної безпеки, інформаційна безпека неповнолітніх.

Аннотация

Топчий О. В. Взаимодействие органов исполнительной власти с гражданским обществом в механизме обеспечения информационной безопасности несовершеннолетних. – Статья.

Злободневность проблем обеспечения информационной безопасности, в частности относительно несовершеннолетних, обусловила актуализацию теоретического рассмотрения вопросов взаимодействия органов исполнительной власти с институтами гражданского общества. В статье исследуется институциональный феномен взаимодействия, его характеристики, механизм реализации. Теоретические сведения подкрепляются анализом документов и анализом событий, отображенных на официальных сайтах министерств и отдельных общественных организаций. На основании этого обобщены причины недостатков, преодоление которых позволит существенно изменить в лучшую сторону существующую ситуацию в сфере обеспечения информационной безопасности несовершеннолетних.

Ключевые слова: взаимодействие органов исполнительной власти с гражданским обществом, субъекты обеспечения информационной безопасности, информационная безопасность несовершеннолетних.

Summary

Topchii O. V. Interaction of executive power with civil society in the mechanism of ensuring information safety of minors. – Article.

The urgency of the problems of ensuring information security, in particular concerning minors, led to actualization of theoretical consideration of issues of interaction of executive authorities with civil society institutions. The article deals with the institutional interaction phenomenon, its characteristics, mechanism of realization. The theoretical information is supported by the analysis of documents and analysis of events, which are reflected on official websites of ministries and certain public organizations. On the basis of this, generalized causes of shortcomings, overcoming which will significantly change the existing situation in the field of information security of minors.

Key words: interaction of executive authorities with civil society, subjects of information safety, information safety of minors.